

«آیین نامه نحوه تاسیس و اداره بانکها و موسسات مالی و اعتباری غیردولتی»

شورای پول و اعتبار به استناد تبصره (۲) ماده (۵) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، آیین نامه نحوه تاسیس و اداره بانکها و موسسات مالی و اعتباری غیردولتی را به شرح زیر تصویب نمود.

ماده ۱- واژه ها و اصطلاحات بکار رفته در این آیین نامه در معانی مشروح ذیل به کار می‌رود:

۱-۱- قانون: قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی - مصوب ۱۳۸۶-.

۱-۲- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱-۳- عملیات مجاز بانکی: اشتغال به امر واسطه‌گری بین عرضه‌کنندگان و متقاضیان وجوه و اعتبار به صورت دریافت انواع وجوه، سپرده، ودیعه، اعطای انواع تسهیلات و اعتبار و موارد مشابه به صورت کلی یا جزئی و ارائه انواع خدمات بانکی از قبیل صدور کارتهای الکترونیکی دریافت و پرداخت و کارتهای اعتباری، در چهارچوب قانون عملیات بانکی بدون ربا و سایر قوانین و مقررات مربوطه.

۱-۴- مجوز: هرگونه مجوز کتبی بانک مرکزی که جهت انجام مراحل تاسیس، ثبت و فعالیت بانک یا موسسه اعتباری صادر می‌شود. از قبیل مجوز اولیه، مجوز تاسیس و مجوز فعالیت.

۱-۵- بانک غیردولتی: بانکی که به موجب قانون و با عنایت موضوع ماده (۴) قانون محاسبات عمومی کشور و ماده (۸۶) قانون سیاستهای کلی اصل (۴۴)، با مالکیت و مدیریت اشخاص غیردولتی، با مجوز بانک مرکزی و بر اساس مقررات مربوطه تاسیس می‌گردد و می‌تواند در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه به کلیه عملیات مجاز بانکی مبادرت نماید.

۶-۱- موسسه اعتباری: هر نوع موسسه مالی و اعتباری غیربانکی و بنگاه واسطه پولی غیردولتی، به جز مورد مذکور در تعریف ۵-۱ که به موجب قانون، با مالکیت و مدیریت اشخاص غیردولتی با مجوز بانک مرکزی تاسیس می‌گردد و می‌تواند در چهارچوب قوانین و مقررات مربوطه به عملیات مجاز بانکی در محدوده تعیین شده توسط بانک مرکزی مبادرت نماید.

۷-۱- اشخاص متقاضی: اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی دریافت مجوزهای مربوطه و اشتغال به عملیات بانکی

ماده ۲- تاسیس، ثبت و فعالیت بانک یا موسسه اعتباری موضوع این آیین نامه فقط با اخذ مجوز از بانک مرکزی و در چهارچوب قوانین، آیین نامه‌ها و مصوبات شورای پول و اعتبار و سایر مقررات و دستورالعملهای مربوطه امکان پذیر است. تبصره- تعاونی‌های اعتبار قرض الحسنه و صندوقهای قرض الحسنه‌ای که منحصراً به امر قرض الحسنه می‌پردازند، از شمول این آیین نامه مستثنی بوده و تابع مقررات خاص خود می‌باشند.

ماده ۳- مراجع ثبت فعالیت اشخاص متقاضی موضوع این آیین نامه موظفند در چهارچوب مقررات این آیین نامه و سایر قوانین مربوطه قبل از ثبت فعالیت، مجوز تاسیس صادره توسط بانک مرکزی را از متقاضیان مطالبه کنند. تبصره- چنانچه به هر علتی مراحل ثبت بدون اخذ و ارائه مجوزهای صادره از سوی بانک مرکزی انجام شود، این امر هیچگونه حقی برای متقاضی ایجاد نمی‌کند و وی حق اشتغال به عملیات بانکی موضوع این آیین نامه را به هیچ ترتیبی نخواهد داشت.

ماده ۴- اشخاص متقاضی تاسیس و اداره بانک یا موسسه اعتباری غیردولتی باید دارای شرایط عمومی و اختصاصی زیر باشند:

الف - متقاضیان تاسیس بانک:

❖ برخورداری از صلاحیت عمومی اخلاقی و حسن شهرت و سلامت مالی

(عدم بدهی معوق به سیستم بانکی).

❖ ارائه سرمایه لازم برای تاسیس و ادامه فعالیت.

ب - اعضاء هیات مدیره، مدیر عامل و قائم مقام مدیر عامل:

❖ برخورداری از صلاحیت عمومی اخلاقی و حسن شهرت و سلامت مالی

(عدم بدهی معوق به سیستم بانکی).

❖ ارائه گواهی عدم سوء پیشینه موثر کیفری.

❖ برخورداری از صلاحیت های علمی، تخصصی و حرفه ای به تشخیص بانک مرکزی.

❖ تعهد به رعایت کلیه قوانین، مقررات و مفاد اساسنامه.

❖ محکومین به سرقت، ارتشاء، اختلاس، خیانت در امانت، کلاهبرداری، جعل و تزویر، صدور چک بی محل و ورشکستگی به تقصیر یا تقلب - اعم از اینکه حکم از دادگاه های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم بوده باشد - از تصدی اداره امور بانک یا موسسه اعتباری غیردولتی - به هر عنوان ممنوع می باشند.

تبصره ۱- تطبیق شرایط مربوطه توسط بانک مرکزی انجام و نتیجه اعم از مثبت یا منفی به متقاضی اعلام می گردد.

تبصره ۲- در صورت سلب شرایط و یا رد صلاحیت نامزدها و اشخاص پیشنهادی بند (ب) موضوع این ماده توسط بانک مرکزی، بانک متقاضی موظف است ظرف ۳۰ روز با رعایت ترتیبات بند (ب) نسبت به جایگزینی فرد دیگر اقدام نماید.

ماده ۵- بانک مرکزی پس از بررسی درخواست اشخاص متقاضی، مدارک و مستندات مورد نیاز و تطبیق و احراز شرایط مربوطه نسبت به صدور مجوزهای لازم اقدام می نماید.

تبصره ۱: مجوز اولیه که موافقت اولیه بانک مرکزی با تاسیس بانک است، صرفاً به منظور تشکیل پرونده ثبتی و پذیره نویسی سهام توسط بانک مرکزی صادر می شود.

تبصره ۲: مجوز ثبت که موافقت نهائی با تاسیس بانک است، توسط بانک مرکزی به منظور ثبت بانک در مرجع ثبت شرکتها صادر می شود.

تبصره ۳: مجوز فعالیت که اجازه نامه برای شروع فعالیت بانک است، توسط بانک مرکزی صادر می شود.

تبصره ۴: مجوز فعالیتهای عملیاتی بانک می تواند بصورت مرحله ای توسط بانک مرکزی صادر شود.

ماده ۶- تاسیس و فعالیت بانک یا موسسه اعتباری موضوع این آئین نامه فقط در قالب شرکت سهامی عام و شرکت تعاونی سهامی عام امکان پذیر است. شرکت تعاونی سهامی عام موضوع این آئین نامه نوعی شرکت سهامی عام است که با رعایت قانون تجارت، قوانین و مقررات پولی و بانکی، محدودیت‌های مذکور در ماده (۵) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل (۴۴) قانون اساسی، ضوابط مقرر بانک مرکزی و با رعایت آئین نامه اجرایی "نحوه بلوک‌بندی در شرکت‌های تعاونی سهامی عام" موضوع تصویب نامه شماره ۱۰۴۱۷۵/ت/۴۳۰۸۰ ک مورخ ۱۳۸۸/۵/۲۴ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی تشکیل شده است.

ماده ۷- سقف مجاز تملک سهام هر بانک یا موسسه اعتباری موضوع این آئین نامه به طور مستقیم و غیرمستقیم برای هر شرکت سهامی عام، یا تعاونی سهامی عام یا هر موسسه و نهاد عمومی غیردولتی ده درصد (۱۰٪) و برای اشخاص حقیقی و سایر اشخاص حقوقی پنج درصد (۵٪) تعیین می‌شود.

تبصره ۱- معاملات بیش از سقف‌های مجاز در ماده فوق توسط هر یک از اشخاص مذکور باطل و ملغی‌الاثراست. افزایش سقف سهم مجاز از طریق ارت نیز مشمول این حکم است و وراثت و یا اولیاء قانونی آنها ملزم به فروش مازاد بر سقف، ظرف مدت دو ماه پس از صدور گواهی حصر وراثت خواهند بود. افزایش قهری سقف مجاز سهام به هر طریق دیگر باید ظرف مدت سه ماه به سقف‌های مجاز این ماده کاهش یابد. در صورت عدم واگذاری، تنبیهات انضباطی اعمال می‌گردد.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی سهامدار بنگاه‌های موضوع این ماده و اعضاء خانواده آنها شامل همسر، فرزندان و همسران آنان، برادر، خواهر، پدر و مادر منحصراً تا سقفی مجاز هستند سهام داشته باشند که نتوانند مشترکاً بیش از یک عضو هیات مدیره را در بانک غیردولتی و موسسه اعتباری تعیین نمایند. موضوع ذینفع واحد در خصوص اشخاص حقوقی مطابق ضوابط و مقررات مصوب بانک مرکزی اعمال می‌گردد.

ماده ۸ - بانکها و موسسات اعتباری موضوع این آئین نامه در هنگام تاسیس و فعالیت موظف به تامین سرمایه لازم و رعایت ضوابط نظارتی و نسبتهای مالی احتیاطی موردنظر بانک مرکزی از قبیل نسبت کفایت سرمایه، نسبت تسهیلات کلان و نسبت تسهیلات به اشخاص مرتبط می باشند.

ماده ۹ - چگونگی تودیع سرمایه اولیه برای تاسیس بانک یا موسسه اعتباری غیردولتی توسط بانک مرکزی اعلام می شود.

ماده ۱۰ - موسسات اعتباری که قصد ارتقاء به سطوح بالاتر فعالیت و یا اخذ مجوز فعالیت بانک غیردولتی را داشته باشند منوط به دارا بودن شرایط این آئین نامه، می توانند مراحل لازم اخذ مجوز را طی نمایند.

ماده ۱۱ - ایجاد و گسترش شعب و واحدهای بانکها و موسسات اعتباری غیردولتی در داخل و خارج از کشور مستلزم کسب اجازه بانک مرکزی خواهد بود.

ماده ۱۲ - بانک مرکزی در هر مرحله ای که تشخیص دهد متقاضیان تاسیس بانک یا موسسه اعتباری از شرایط لازم برخوردار نبوده یا قادر به انجام تعهدات خود نبوده و یا اطلاعات خلاف واقع ارائه نموده اند می تواند مجوزهای صادره را در هر مرحله تا قبل از صدور مجوز فعالیت متوقف و یا لغو نماید.

ماده ۱۳ - در صورتی که بانک یا موسسه اعتباری موضوع این آئین نامه، قوانین و مقررات مربوطه، مفاد اساسنامه و یا دستورات بانک مرکزی را رعایت ننماید مشمول مقررات تنبیهی و انتظامی خواهد گردید.

ماده ۱۴ - لازم است بانک مرکزی نسبت به تعیین و اعلام شرایط و چگونگی تسلیم تقاضای تاسیس بانک یا موسسه اعتباری غیردولتی، ریز مدارک مورد نیاز، مراحل بررسی و صدور مجوز و سایر موارد مربوطه، به ترتیبی اقدام نماید که امکان اطلاع عموم از شرایط و ضوابط موردنظر فراهم گردد.

این آئین نامه در ۱۴ ماده و ۱۰ تبصره در تاریخ ۱۳۸۸/۸/۱۲ به تصویب شورای پول و اعتبار رسید.